

Saaremaa Teataja

Nr 19 | aastakäik

Neljapäev, 4. oktoober 2018

Tasuta infoleht

Valla üldplaneering – kellele ja milleks?

Saaremaa vallavolikogu algatas 27. septembril valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Üldplaneeringuga seonduvatele küsimustele vastavad vallavalitsuse üldplaneeringuspetsialist Marita Kallas ja vallaarhitekt Mark Grimtliht.

Kõigepealt, miks üldplaneeringut üldse vaja on?

Marita Kallas: Planeerimisega on tõenäoliselt kokku puutunud iga inimene – puudutavad ju planeeringud erinevaid küsimusi, kuid kõige lihtsamini on tajutav ehitamine. Kui inimesel on soov midagi ehitada, peab ta lähtuma mingist reeglistikust, ehitamine omakorda mõjutab aga näiteks naabreid, kellel on samuti teatud ootused tekkida võiva ehitise osas – seega on mõlema poole huvid omavahel seotud. Üldplaneering ongi üks selline reeglite kogum, mis aitab suunata omavalitsuse ruumilist arengut, et elukeskkond oleks kasutajasõbralik ja turvaline ning kogukondlikke väärtusi edasikandev ja väärtustav.

Eesti planeeringute süsteem on hierarhiline. Peamine planeeringute liigitus tuleneb planeeringuga hõlmatavast alast ning sellest tulenevast täpsusastmest: kõige üldisem ja kõige kõrgemal seisev on üleriigiline planeering, seejärel tuleb maakonnaplaneering, siis üldplaneering ja viimasena detailplaneering. Üldplaneeringu eesmärk ei ole käsitleda ruumi maaüksuse täpsusega, vaid anda piirkonna jaoks üldisemad suunised. Täpsemad lahendused on võimalik anda näiteks detailplaneeringu või projekteerimistingimustega.

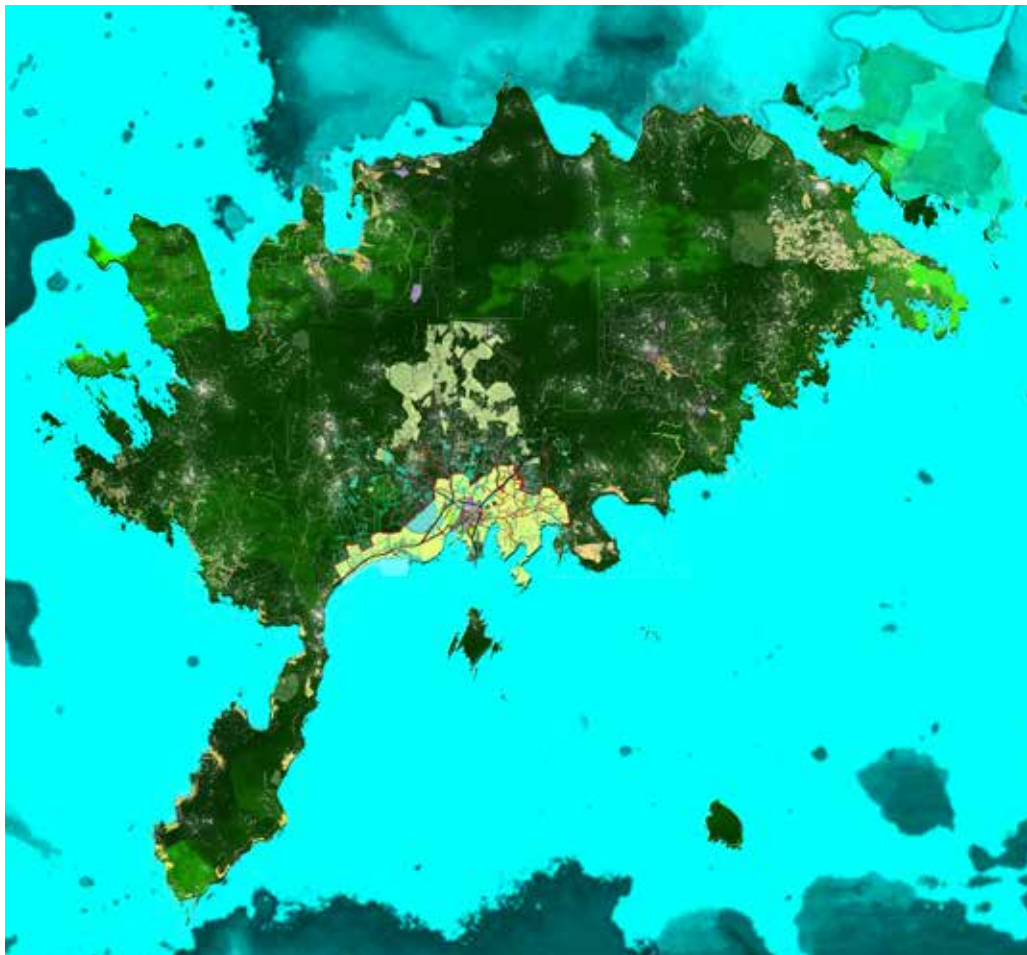
Mark Grimtliht: Kohati on menetlus- ja seadusterägistik nii keeruline, et ka erialaspetsialistidel on raske hoomata tervikpilti, mistõttu on eriti tähtis hoida fookus paigas ja lähtuda sellest, millist Saaremaad me soovime. Milliseks soovime seda kujundada?

Saaremaa pindala 2673 km² ja 854 km rannajoont tundub justkui hoomamatu mastaap. Kui aga jagada see Saaremaa rahvaarvuga, on see pindalalt kõigest 0,08 km² ja 27 meremeetrit inimese kohta. Kui igaüks meist saab piltlikult öeldes nii suure üksuse kohta sisendid anda, saaksime Saaremaa tuleviku tervikpildi kokku.

Saaremaa maastiku on kujundanud põlised põhielatusalad – eelkõige merega seotud kalandus ja kaubandus, kuid ka põlluharimine ja karjakasvatuse. Maastik on lõuend, mida oleme aastatuhandeid maalinud. See on meie kultuuri ja identiteedi osa. Küsimus on, kas tänapäeva arendustega hülgame kõik selle või soovime seda jätkusuutlikult edasi arendada. Või on mõni kolmas suunavariant?

Kas endiste valdade üldplaneeringud ja rannaalade planeeringud kaotavad nüüd kehtivuse?

M. K.: Valdade seni kehtinud üldplaneeringud jäävad kehtima kuni uue üldplaneeringu kehtestamiseni. Saaremaa vallas on

PÕNEV TÖÖ: Vallaarhitekt Mark Grimtlihti sõnul on Saaremaa meie ühine lõuend. "Mis värve, kuidas, mis tehnikaga ja kuhu maalime, on meie otsustada läbi üldplaneeringu," ütleb ta. MARK GRIMTLIHT

praegu 22 kehtivat üld- ja teemaplaneeringut. Võrreldes ülejäänud Eesti omavalitsustega on see arv päris suur, teiste ühinenud omavalitsuste kehtivate üldplaneeringute arv jääb üldiselt kümnest allapoole. Hiidlastel, võrdluseks, on 12 kehtivat üldplaneeringut.

Üldplaneeringute (ja ka teiste planeeringute puhul) tuleb alati arvesse võtta, et need on koostatud ühes konkreetses ruumis, ühel konkreetsel ajal. Paljudes kehtivates üldplaneeringutes on märgitud kehtivuse ajaks ligikaudu 10 aastat – see ei tähenda, et 10 aasta möödudes kaotab planeering kehtivuse, pigem on see ajaline orientiir, mil planeering võib osutada moraalselt vananenuks ning võiks hakata mõtlema uue üldplaneeringu koostamisele.

Meil kehtivatest üldplaneeringutest on näiteks Põide üldplaan kehtestatud 1999. aastal, Leisi üldplaneering 2000. aastal; viimasena, 2012. aastal, on kehtestatud Kuressaare linna ja Kaarma valla kontaktvööndi ühisplaneering – need kõik on kehtivad (sõltumata kehtestamise ajast).

M. G.: Kui vaadata kogu Saaremaad terviklikult, ei saa öelda, et tänasel päeval on kõik üldplaneeringud Saaremaa valla arengut toetavad. Erinevate omavalitsuste vahel toimus ruumiline konkureerimine ja kohati sellega takistati Saaremaa terviklikku arengut. Nüüd, mil Saaremaa on ühtne, saab

ruumi arendada läbimõeldumalt ja holistilisemalt.

Kas üldplaneeringu koostamisel võivad sõna sekka öelda ka kohalikud elanikud?

M. K.: Planeerimise üks põhimõtteid on, et see on avalik. Soovime väga, et kohalikud elanikud oleksid rohkem huvitatud selles protsessis kaasaraadmisest. Kogu esialgne info on kindlasti valla kodulehel ja see ilmub ka maakonnalehes Saarte Hääls. Lisaks korraldatakse ka arutelusid erinevates piirkondades, kui aeg on piisavalt küps, et konkreetseid teemasid tutvustada. Üldplaneeringu etappidest ja erinevatest aruteludest teavitatakse jooksvalt ajakirjanduse kaudu, lisaks on plaan koostada vastav koduleht, kuhu koondame kogu üldplaneeringu menetlust puudutava materjali, seletuskirjad, keskkonnamõju strateegilise hindamise materjalid jne ning mille abil oleks võimalik ka lihtsalt oma ettepanekuid üldplaneeringu koostamise raames esitada.

Millal peab üldplaneering valmis olema?

M. K.: Seadusest tulenev kohustus on viia üldplaneeringu koostamine lõpule kolme aasta jooksul alates selle algatamisest.

Täismahus artiklit loe valla kodulehelt.

Küsimused esitanud Merike Pitk

Sügiseseid lehed saab kompostida või anda jäätmekäitlejale

Lihtsaim viis sügislehtedest vabanemiseks on nende kompostimine oma aias, saadav kompost on hea mullaväetis. Kompostihunnik peab asuma kolme meetri kaugusel naaberkindest, kui just naabrid pole omavahel teisi kokku leppinud. Ka muru vajab lisaväetist, seega võib lehtede riisumisest loobuda ja mahalangenud lehtedest lihtsalt niidukiga üle sõita. Tekkiv puru kaob peatselt rohuliblede vahele ära.

Kui oma aias kompostiauna jaoks ruumi ei leidu, on Kuressaares ja endises Lääne-Saare vallas lehtede ja muude haljastusjätmete äraandmiseks võimalik kasutada biojätmete konteinerit. Selle tühendamist saab tellida oma tavapäraselt jäätmevedajalt. Teenuse eest tasutakse vastavalt hinnakirjale (www.saaremaavald.ee/korraldatud-jaatmevedu).

Kuni 15. detsembrini saavad Saaremaa valla elanikud viia aias tekkinud biolagunevad haljastusjätmed tasuta Kudjape jäätmejaama (Pähklimetsa tee 13, E-R kl 8–18, L kl 10–15). Vastu võetakse puulehti, äralõigatud taimi ja ka õunu. Haljastusjätmete hulgas ei või olla muud prügi ja seda kontrollitakse jätmete üleandmisel. Kaasa võtta isikut tõendav dokument.

Oksi võetakse jätkuvalt tasuta vastu AS-i Kuressaare Soojus platsil (Kalevi 1a, E–L kl 10–12).

Katrin Koppel

vallavalitsuse jätmete peaspetsialist

Teede sulgemised Saaremaa ralli ajal

Seoses 51. Saaremaa ralli toimumisega on Saaremaa valla teed tavaliiklusele suletud järgmiselt:

Reedel, 12. oktoobril

- Kell 16.15–21.30 Leisi - Võhma mnt, Meiuste - Murika, Metsküla - Peederga - Nurme tee
- Kell 16.45–22.00 Sagariste - Eiste - Reeküla - Kõljala - Kaali, Liiva - Kaali - Masa - Liiva-Putla mnt Kaali ristist Salavere ristini - Salavere tee
- Kell 18.15–23.30 Pikk tn Tooma ringliiklusest - Kauba - Kesk - Pikk - Tolli - Kõver - Vahtra - Tolli - Pargi - Abaja - Rüütli SPA parkla - Abaja - Suur-Sadama - Suur-Sadama põik - Veski - Aia kuni Vahtra tänavani

Laupäeval, 13. oktoobril

- Kell 6.30–11.30 Karujärve tee Kuuse - Pidula ristmik - Varkja tee - Üru - vana Kihelkonna maantee
- Kell 7.15–15.45 Undva - Undva nina - Neeme - Kuralase - Kalmu - Kõruse - Kurevere tee
- Kell 10.30–17.45 Männiku - Vahva - Liivavälja tee - Leedri - Põllu tee - Lümanda - Varme, Ranna maantee Lümanda ja Karala teeristi vaheline lõik
- Kell 10.30–17.45 Üüdi - Mõldri - Toomalõuka tee
- Kell 15.00–19.00 Mõntu - Läbara - Hänga - Lülle - Laadla - lide - Mõisaküla - Mäebe - Kargi tee Kargi - Kaurispe - Lindmetsa tee

Palume vabandust võimalike ebamugavuste pärast!

Saaremaa Vallavalitsus müüb avalikul kirjalikul enampakkumisel vallale kuuluvad korterid:

- Aste külas, Pruuni KÜ, üldpind 43,80 m², alghind 1200 eurot;
- Eikla külas, Kadaka KÜ, üldpind 43,90 m², alghind 1600 eurot.

Pakkumised esitada 19. oktoobriks 2018 kell 11 märgusõnaga "Korterid" kinnises ümbrikus aadressile Lossi 1, Kuressaare 93819 või e-postile vald@saaremaavald.ee. Täpsem info: www.saaremaavald.ee/ valdmuub, tel 5208 011.

TEATED

- Kudjape alevikus Tööstuse tn 27 detailplaneeringu koostamise lõpetamine. Saaremaa Vallavalitsuse 18.09.2018 korraldusega nr 2-3/1140 lõpetati Kudjape alevikus Tööstuse tn 27 detailplaneeringu koostamine. Detailplaneering algatati 17.03.2014 korraldusega nr 78. Pärast detailplaneeringu uute lähteskohtade väljastamist 10.01.2017 ei ole planeeringulahendust kohalikule omavalitsusele esitatud. Ehitusseadustiku ja planeerimiseaduse rakendamise seaduse § 1 lõike 4 kohaselt tuleb enne 30.06.2015 algatatud detailplaneeringute menetlus lõpetada hiljemalt 1.07.2018. Tulenevalt eelnevast tegi vallavalitsus huvitatud isikule ettepaneku detailplaneeringu koostamise lõpetamiseks, millele huvitatud isik nõustus. Korraldusega on võimalik tutvuda <https://www.saaremaavald.ee/detailplaneering>.
- Maa-amet on välja kuulutanud avaliku kirjaliku enampakkumise üheksa Saaremaa vallas asuva kinnisasja müümiseks, mille pakkumiste esitamise tähtaeg on 11. oktoober, ja nelja kinnisasja müümiseks, mille pakkumiste esitamise tähtaeg on 17. oktoober. Lähemalt loe: www.saaremaavald.ee/maakorraldus. Täpsemat infot saab maa-ameti kodulehelt www.maaamet.ee.
- Kuressaare Kultuurivara otsib oma meeskonda kultuurikorraldajat. Lähem info: www.kultuurivara.ee/vabad-tookohad/. Kandidateerijal saata CV ja motiivatsioonikirja hiljemalt 15. oktoobriks: tiuu.tammoja@kuressaare.ee, info tel 45 20 701 või 50 59 937.
- Kestab avalik konkurss Saaremaa vallavalitsuse sotsiaalallosakonna projektijuhi leidmiseks. Projektijuhi ülesanne on tagada projekti "Noortegarantii tugisüsteemi arendamine ja testimine" tegevuse "Juhtumikorralduse mudeli testimine" elluviimine perioodil 2018 kuni 31. mai 2020 Saaremaa vallas. Kandidateerijal esitada vajalikud dokumendid märgusõnaga "Noortegarantii" Saaremaa vallavalitsusele hiljemalt 5. oktoobril 2018 kell 12 kaks digiallkirjastatult e-posti aadressil vald@saaremaavald.ee või paberkanal Tallinna 10, 93819 Kuressaare. Lisainfo: piret.pihel@saaremaavald.ee, tel 45 25 051.
- 15. oktoobrini saab Saaremaa valla eelarvest taotleda Lääne-Saare sporditoetusi. Toetuse taotlemise õigus on spordiklubil, kes tegutseb endise Lääne-Saare valla haldusterritooriumil või kelle tegevuses osalevad endise Lääne-Saare valla elanikud. Lääne-Saare sporditoetuste määramise kord kehtib 31. detsembrini 2018, Saaremaa valla uus mittetulundustegevuse toetamise kord jõustus 1. septembrist 2018. Toetuse taotlemiseks tuleb vallavalitsusele esitada vormikohane taotlus, aadressil <https://haridus.kuressaare.ee/projektid>. Lisainformatsiooni taotlejatele annavad Marden Muuk, tel 45 25 075, ja Mihkel Tamm, tel 45 25 070.

Endiste omavalitsuste üldplaneeringud, mis jäävad kehtima

Saaremaa Vallavolikogu 30. augusti 2018 otsusega nr 1-3/88 jäeti kehtima järgmised Saaremaa valla territooriumi hõlmavad üldplaneeringud:

- Kuressaare linna ja Kaarma valla kontaktvööndi ühisplaneering (kehtestatud Kuressaare Linnavolikogu 26.01.2012. a otsusega nr 1 ja Kaarma Vallavolikogu 25.01.2012. a määrusega nr 1);
- Kaarma valla üldplaneering (kehtestatud Kaarma Vallavolikogu "7.07.2010. a määrusega nr 9); Kihelkonna valla üldplaneering (kehtestatud Kihelkonna Vallavolikogu 26.05.2010. a määrusega nr 8);
- Kärla valla üldplaneering (kehtestatud Kärla Vallavolikogu 21.03.2006. a määrusega nr 8); Laimjala valla üldplaneering (kehtestatud Laimjala

- Vallavolikogu 26.03.2010. a otsusega nr 1-1/4);
- Leisi valla üldplaneering (kehtestatud Leisi Vallavolikogu 19.12.2000. a määrusega nr 25);
- Leisi valla teemaplaneering "Puhke- ja virgestusmaad ja haljasalad" (kehtestatud Leisi Vallavolikogu 17.05.2010. a otsusega nr 5);
- Paaste puhkepiirkonna üldplaneering (kehtestatud Leisi Vallavolikogu 20.11.2001. a määrusega nr 21);
- Soela puhkepiirkonna üldplaneering (kehtestatud Leisi Vallavolikogu 20.11.2001. a määrusega nr 21);
- Lümända valla üldplaneering (kehtestatud Lümända Vallavolikogu 21.08.2008. a määrusega nr 66);
- Ninase poolsaare üldplaneering (kehtestatud Mustjala

- Vallavolikogu 23.01.2004. a otsusega nr 7);
- Mustjala valla külade üldplaneering (kehtestatud Mustjala Vallavolikogu 29.04.2011. a otsusega nr 14);
- Orissaare valla rannaala osaüldplaneering (kehtestatud Orissaare Vallavolikogu 12.10.2005. a otsusega nr 141);
- Orissaare aleviku ja sisemaa üldplaneering (kehtestatud Orissaare Vallavolikogu 21.12.2009. a otsusega nr 13);
- Pihla valla rannaalade üldplaneering (kehtestatud Pihla Vallavolikogu 13.10.2005. a määrusega nr 6);
- Põide valla üldplaan (kehtestatud Põide Vallavolikogu 28.05.1999 määrusega nr 44);
- Põide valla teemaplaneering "Puhke-, virgestus- ja haljasalad" (kehtestatud Põide

- Vallavolikogu 16.06.2016. a määrusega nr 9);
- Salme valla rannaalade osaüldplaneering (kehtestatud Salme Vallavolikogu 22.09.2003. a määrusega nr 16);
- Salme aleviku ja Salme valla osaüldplaneering (kehtestatud Salme Vallavolikogu 20.12.2010. a otsusega nr 28);
- Torgu rannaalade osaüldplaneering (kehtestatud Torgu Vallavolikogu 30.01.2006. a määrusega nr 1-1/2);
- Torgu valla sisemaa osaüldplaneering (kehtestatud Torgu Vallavolikogu 18.09.2009. a otsusega nr 1-1/25);
- Valjala valla üldplaneering (kehtestatud Valjala Vallavolikogu 7.06.2011. a määrusega nr 6).

Otsuse ja selle lisadega on võimalik tutvuda Saaremaa valla kodulehel.

Tulekul on kaks olulist tervisekonverentsi

Saaremaa vallavalitsuse ning ettevõtjate ja toetajate abiga kingime saarlastele Eesti Vabariigi 100. juubelile pühendatud tervisekonverentsid.

Konverents vähipatsientidele ja nende lähedastele toimub 27. oktoobril kl 9.30 kuni 17.15 Kuressaares, Arensburgi hotellis, Lossi tn 15.

Kuigi vähk on peamisi surma põhjuseid Eestis, ei ole keskses tervishoiupoliitikas ühtegi vähispetsiifilist eesmärki, mida tahetakse saavutada. Eesti on üks vähesed riike Euroopas, kus puudub kehtiv vähistrateegia või riiklik tegevusprogramm. Saare maakonnas puudub võimalus saada vähiravi, mistõttu on siinsed vähipatsiendid oluliselt keerulisemas seisus kui mandril elavad vähki haigestunud inimesed.

Konverentsil jagame teadmisi vähiravist, ennetusest ja uuematest ravisuundadest. Õpime hoidma nii vähipatsiendi kui ka tema lähedaste vaimset tervist,

räägime toitumisest, juhime tähelepanu olemasolevatele leevendus-, taastus- ja järelravi võimalustele.

Konverentsil esinevad SA Kuressaare Haigla juhatuse liige hematoloog Edward Laane, SA PERH onkoloogia- ja hematoloogiakliiniku juhataja onkoloog Vahur Valvere, anestezioloog-vanemarst Mare Kolk, psühholoog Inna Narro, pereterapeut Siivi Hansen, toitumise-nõustaja Liis Orav, Eesti haigekassa ja Eesti perearstide seltsi esindajad.

Meestekonverents toimub 17. novembril kl 9.30 kuni 16.15 Kuressaares, Arensburgi hotellis.

Meestekonverentsil keskendume sellele, mida mehed arvavad, kuidas käituvad ning milliseid hoiakute ja ootuste keskkonnas nad elavad. Mees on teatavasti see, kes ei nuta. Mees on tugev ja peab end füüsiliselt pidevalt proovile panema. Tal ei ole emotsioone, ta on kalkuleeriv ja põhimõtteliselt purunematu. Mehe ülesanne on tuua leib laua-

le, võidelda vaenlastega ja kui ta sellega hakkama ei saa, siis parem astugu rivist välja. Kas jääme rahule sellise seletusega või vaatame, mida saab ära teha kultuuri, hoiakute ja eelarvamustest tuleneva sotsiaalse survega? Kuidas teha nii, et mehed elaksid kauem ja oleksid eluga rohkem rahul?

Konverents käsitleb toitumist, liikumist, alkoholismi, koduvägivalda, peresuhteid, üksikvanemaks olemist ja palju muud. Räägitakse ka sõltuvustest ja sellest, kuidas paljud ühiskondlikud murekohad on aastatepikkuse käitumise, suhtumise, stereotüüpide ja hoiakute tagajärg.

Konverentsil esinevad meestearst Kristjan Pomm, Saaremaa vallavanem Madis Kallas, füsioterapeut ja ettevõtja Lauri Rannama, psühholoog ja jooksja Kristjan Puusild, sotsiaalpedagoog Umberto Dorus Geerts.

Konverentsid on kõigile osalejatele tasuta. Osalemiseks on vajalik eelregistreerimine aad-

MTÜ Saaremaa Vähiühing on tegutsenud 2011. aasta kevadest. Ühingu eesmärk on ühendada ja pakkuda tuge kõigile, keda vähk puudutab – patsientidele, nende lähedastele, tervishoiutöötajatele ja kõigile kaasamõtlejatele. Korraldame tugigruppe, teabepäevi ja koolitusi.

Kuressaare haiglas on igal teisipäeval kl 9–12 avatud teabetuba, kus jagame nõu, toetust, infot ja abivahendeid. Teeme koostööd erinevate organisatsioonidega ja aitame läbi viia maakondlikke teavituskampaaniaid. Meie soov on, et ükski inimene, kes või kelle lähedane on saanud vähidiagnoosi, ei jääks oma murega üksi.

ressil saare.vahiuhing@gmail.com või telefonil +372 52 03 651. Info ja ajakavad: www.facebook.com/saaremaavahiuhing.

Siiri Rannama
MTÜ Saaremaa Vähiühing

Saaremaa vallavalitsuse ja vallavolikogu istungid

Vallavalitsuse 25. septembri istungil otsustati:

- Anda välja määrus "Saaremaa Vallavalitsuse hallatava asutuse Kuressaare Gümnaasium tasuliste teenuste hinnakirja kehtestamine".
- Anda luba avaliku ürituse korraldamiseks: "Hawaii Express Estonian Cup Karujärve Rattamaraton" (29.09), "Saaremaa duatlon" (29.09), "Piidivabrik ja Tjuun In Sadamaaidas" (12.–14.10), "45. Saaremaa kolme päeva jooks" (Kuressaares 19.10 ja 21.10).
- Toetada MTÜ-d Tuulpüsi Kihelkonna 9. talvelaulupeo läbiviimisel 800 euroga.
- Korrigeerida maakonnaliinide sõiduplaane (nr 1101, 1105-1, 1105-2, 1108-1, 1108-2 ja 2109-1).
- Nimetada esindaja korteriühistu üldkoosolekule (Kõljala, Laimjala).
- Väljastada teenindajakaart taksoteenuste osutamiseks.
- Suunata volikogu istungile otsuse "Saaremaa valla ametiasutuse hallatava asutuse Laimjala Sotsiaalkorter-Päevakeskus tegevuse lõpetamine" eelnõu.

- Seada hooldus (erasisik).
- Tunnistada kehtetuks linnavalitsuse korraldus hoolduse seadmise kohta (erasisik).
- Lõpetada Kõrkvere külas Lahesopi detailplaneeringu menetlus.
- Lõpetada Lahekülas Teedevahe detailplaneeringu koostamine.
- Võtta vastu ja suunata avalikule väljapanekule Muratsi külas Viiumäe detailplaneering.
- Anda nõusolek erinevate maakorralduslike toimingute tegemiseks.

Vallavolikogu 27. septembri istungil otsustati:

- Anda välja määrus "Saaremaa valla 2018. aasta II lisaeelarve".
- Nõustuda garantiikirja väljastamisega projekti "Valjala aleviku, Mustjala küla, Torgu, Leisi aleviku ja Pärsama küla tänavavalgustuse rekonstrueerimine" investeerimiskulude omaosaluse katmiseks summas 157 000 ajavahemikul 2019–2020.
- Anda nõusolek Kuressaare linna kandidatuuri esitamiseks 61. rahvusvahelise

luse rahvakultuurifestivali EUROPEA-DE 2024. aasta toimumiskohaks ning nõustuda potentsiaalsete rahalise kohustuste võtmisega Saaremaa valla 2023. ja 2024. aasta eelarvest mahus kuni 100 000 eurot.

- Anda välja Lääne-Saare kogukonna põhimäärus.
- Võtta vastu ja suunata avalikule väljapanekule Ansekülas Vallimaa detailplaneering.
- Algatada Mui külas Mäepealse detailplaneeringu ja jätta algatamata detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.
- Algatada kogu Saaremaa valla haldusterritooriumi hõlmav üldplaneering.

Vallavalitsuse 2. oktoobri istungil otsustati:

- Suunata vallavolikogu istungile otsuste "Saaremaa Vallavalitsuse hallatava asutuse Saaremaa laste ja perede tugikeskus asutamine" ja "Kaitseliidu siselasketiiru ehitamise ja ülalpidamise kaastahastamisest loobumine" eelnõud ning määruse "Saaremaa laste ja perede tugikeskuse põhimäärus" eelnõu.

- Eraldada huvihariduse ja huvitegevuse täiendavat toetust kokku 57 217 eurot.
- Eraldada MTÜ-le Kihelkonna TIOK 400 eurot ja OÜ-le Tune 700 eurot Kihelkonna piirkonna noorte muusikalise suvelõpu ürituse korraldamiskulude katmiseks ning 2000 eurot MTÜ-le Saaremaa Korvpall Pihla piirkonna korvpallivõistluste ja -treeningute korraldamiseks.
- Moodustada komisjon Kärla lasteaia direktori valimiseks.
- Tunnistada kehtetuks linnavalitsuse korraldused Noortejaama ja KG tasuliste teenuste hinnakirja kohta (kehtivad uued määrused).
- Pikendada OÜ-ga Rootsi 7 sõlmitud äriruumi üürilepingut (Pargi lasteaia asenduspind).
- Anda välja määrus "Saaremaa valla üldhariduskooli, huvikooli ja koolieelse lasteasutuse hoolekogu moodustamise kord ja hoolekogu töökorraldus".
- Koostada isikliku kasutusõigusega Elektrilevi OÜ kasuks viis vallale kuuluvat kinnistut.
- Muuta vallavalitsuse 4.09.2018. a korraldust nr 2-3/1046 (vallavara rendile andmine).

- Tunnistada kehtetuks sõidukaart (takso).
- Võõrandada vallavara avaliku kirjaliku enampakkumise teel: sõiduauto Mazda 323F (1999), Aste külas Pruuni korteriühistus korteriomand 3, Eikla külas Kadaka korteriühistus korteriomand 1.
- Kinnitada eratee avalikuks kasutamiseks määramise tingimused.
- Kiita heaks hajaasutuse programmi toetuste kasutamise kaks aruannet ja pikendada nelja toetuslepingu tähtaega.
- Tagada kaasfinantseering Saare Jahimeeste Seltsi SA projektile "Kalamaja paadisildumiskoha rekonstrueerimine" summas 4200 eurot.
- Eraldada valla I lisaeelarvest Muratsi sadama projekti toetuseks 14 500 eurot.
- Muuta vallavalitsuse 18.09.2018 korraldust nr 2-3/1102 (eluruumi kohandamise meede).
- Anda nõusolek erinevate maakorralduslike toimingute tegemiseks.

Õigusaktidega saab tutvuda valla koduleheküljel dokumendiregistris.

Mida peab teadma avaliku ürituse korraldaja?

Vastavalt Saaremaa vallavolikogu avaliku ürituse korraldamise ja pidamise korrale loetakse ürituseks avalikus kohas toimuvat ja avalikkusele suunatud lõbustusüritust, võistlust, etendust, kaubandusüritust või muud sellesarnast inimeste koosolemist, mis ei ole avalik koosolek korrakaitseaduse tähenduses.

Määruse mõistes ei loeta ürituseks Saaremaa vallavalitsuse hallatava asutuse põhimääruse järgset, samuti valla asutatud või valla osalusega juriidilise isiku põhikirja järgset tegevust oma tegevuskohas. Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk.

Luba ei ole vaja taotleda ürituse korraldamiseks vabaks liikumiseks ja kasutamiseks piiratud territooriumil, ehitises või selle osas (sh hoone siseruumides), kui üritus vastab ehitise kasutusloas määratud kasutusotstarbele ja üritusega ei kaasne kõrgeandatud turvariski.

Avaliku ürituse korraldamiseks Saaremaa vallas tuleb korraldajal esitada vallavalitsusele avaliku ürituse loa taotlus vähemalt 30 päeva enne ürituse läbiviimise päeva. Valitsus otsustab korraldusega loa andmise või andmata jätmise 15 tööpäeva jooksul.

Ürituse korraldaja esitab taotluse digitaalselt allkirjastatuna koos kõigi nõutud lisadokumentidega. Loa taotlusvorm on kättesaadav valla veebilehel <http://www.saaremaavald.ee/avaliku-uritus-korraldamine>, erandkorras on võimalus esitada taotlus paberkanalil.

Ürituse korraldaja võib olla füüsiline või juriidiline isik.

KARUJÄRVE RATTAMARATON: Sellele üritusele taotles ja sai loa MTÜ Karujärve Tervisespordikeskus. ALLAN MEHIK

Mida pidada silmas avaliku ürituse korraldamisel

• **Kui üritust planeeritakse mälestiseks tunnistatud linnuses ja kindlustatud asulas või selle kaitsevööndis, tuleb taotleda tingimused ürituse korraldamiseks muinsuskaitseametilt.** Tingimuste saamiseks esitab taotleja muinsuskaitseametile kirjliku taotluse kavandatavate tegevustega vastavalt muinsuskaitseadusele.

Lisainfo: muinsuskaitseamet, Keidi Saks, tel 53 089 199, keidi.saks@muinsuskaitseamet.ee.

• **Kui ürituse läbiviimisega on seotud liikluse ümberkorraldamine ja/või ühissõidukite ümbersuunamine, peab korraldaja lisama taotlusele eelnevalt kooskõlastatud liikluskorralduse muudatuste skeemi elektrooniliselt, milles on näidatud ajalikud liikluskorraldusvahendid (märgid jm), parkimisvõimalused, liikluse korraldamise eest vastutav isik ja tema kontaktandmed.**

Lisainfo: Kuressaare Linnamajandus, Marek Koppel, tel 53 400 994.

• **Kui üritusega kaasneb kõrgeandatud turvarisk, tuleb loa taotlusele lisada esmane turvaplaan.** Korraldaja esitab vajadusel lõpliku turvaplaani politsei- ja piirivalveametile ning päästeametile hiljemalt kolm tööpäeva enne ürituse toimumist.

Lisainfo: Kuressaare politseijaoskond, tel 45 49 705, laane@politsei.ee; Kuressaare päästekomando, Margus Lindmäe, tel 45 49 761, 51 29 092, margus.lindmae@rescue.ee.

• **Kui üritusega kaasneb väli-reklaami eksponeerimise vajadus, esitab korraldaja valitsusele kooskõlastamiseks eskiislahenduse ja reklaamikandja paigaldamise taotlus-deklaratsioon, mille leiab samuti valla veebilehelt.**

Lisainfo: Piret Miller, tel 45 25 042, piret.miller@saaremaavald.ee.

• **Kui üritusel toimub kaubandustegevus (sh alkoholi müük), on oluline silmas pidada, et kaupljal oleks esitatud majandustegevusteade VTA-le.** Ürituse

sel kauplemise nõuded sätestab kaubandustegevuse seadus.

• **Kui ürituse korraldaja soovib kasutada autoriõigusega kaitsitud teoseid, sõlmib ta Eesti autorite ühingu (EAÜ) litsentsilepingu.** Sõlmides lepingu, saavad kasutajad õiguse avalikult esitada kõiki EAÜ esindatud autorite teoseid. EAÜ tegutseb autorite ja teoste kasutajate vahel vahendajana.

Lisainfo: Kati Jehe, tel 66 84 386 (kontserdid ja üritused väljaspool Tallinna).

• **Kui avalikul üritusel tekib olmejäätmeid, peab ürituse korraldaja paigaldama piisavas koguses ja piisava mahuga jäätme-mahuteid segaolmejäätmete ja pakendijäätmete liigiti kogumiseks.** Avalikel üritustel ja kogunemistel on lubatud jäätmete kogumisevahendina kasutada ka jäätmekotte.

Lisainfo: Katrin Koppel, tel 45 25 086, katrin.koppel@saaremaavald.ee.

Avaliku ürituse korraldajal tuleb lähtuvalt ürituse sisust olla kursis seadusandlusega, korrakaitseaduse sätestab näiteks öörahu tingimused, lõhkematerjaliseaduse ilutulestiku tegemise korra ning spordiseaduse spordiürituse korraldamise ja pidamise nõuded.

Kuigi suvine ürituste hooaeg on Saaremaal läbi saanud, tuleb arvestada, et ka talvised avalikud üritused (suusamaratonid, adventiaja ja aastavahetuse üritused jt) vajavad avaliku ürituse luba.

Küsimuste korral ja täpsustava info saamiseks palume pöörduda: Anneli Teppo-Toost, tel 45 25 072, 58 569 824 või anneli.teppo-toost@saaremaavald.ee.

Anneli Teppo-Toost, kultuuritööspsialist

Saaremaa kandidid

Millistes ringides on võimalik osaleda algaval taidlushooajal?

Aina Tomson
Pärsama kultuurimaja juhataja

Kui tavapäraselt algab taidlushooaeg oktoobrist, siis juba septembri keskpaigast käib Pärsama kultuurimajas koos väärikate laulu-, tantsu- ja pillirühm Muigud, kes andis eakate päeva puhul kolm kontserti Lääne-Virumaal: Tamsalus, Pajustus ja Rakkes.

Tavapärase ringitöö algab väärikatel aga 9. oktoobrist ja seda igal teisipäeval, juhendajateks Irja Aardam ja Aina Tomson. Sama päeva õhtul alustab ka barre rühma-treening – see on täiesti uudne treening, mis praegu maailmas palju populaarsust kogub. Tasub proovima tulla, treener on Marii Aksiim. Päeva lõpetavad oma trenniga kõhutantsijad Liisbet Kakko juhendamisel.

Esmaspäeviti ja neljapäeviti saavad Leisi kooli lauluklassis kokku Karja segakoor ja meesansambel, juhendab Tiina Oks. Kolmapäeva õhtuti on naisrühma Sõlus treeningtunnid, juhendaja Anne Keerd, ja segarühma Leisberg tantsutunnid, juhendajad Kadri ja Juhan Kanemägi. Segakooril ja naisrühmal tuleb eriti tööne hooaeg ja harjutama peab kõvasti, et pääseda Tallinna suvisele laulu- ja tantsupeole.

Käes on pikad ja pimedad sügisõhtud ning neil Leisi kandi inimestel, kes kodus teleka ees istuda ei taha, on võimalus osaleda mitmesugustes taidlusringides, jääb vaid meelepärane valik teha. Oodatud on kõik uued tulijad. Täiendavat infot ringide kohta saab Pärsama kultuurimajast.

Anneli Kaljuste
Valjala rahvamaja juhataja

Valjala rahvamajas alustab sellest sügisest taas mitmeid huviringe. Kõigil on veel võimalus nendega liituda.

Esmaspäeva õhtuti kell 18 saavad Öie Pärteli juhendamisel kokku väikekandlehuvilised, et valmistada järgmise aasta suureks pillipeoks. Juba tunnike hiljem on majas laulukoor Inga Ranna juhatusel, kes samuti õpivad tuleva aasta üldlaulupeoks.

Teisipäeval kell 16 on noortekas kõigil noortel Sille Lapi käe all võimalus meisterdada huvitavaid asju taaskasutusmaterjalidest. Õhtul kell 18 on rahvamajas Pirgit Nuudi juhendamisel eakate liikumisring ja kell 19 tulevad kokku naisrahvatantsijad, juhendajaks Maia Tõhk.

Kolmapäev kell 16 on noorte bändikool Sven Tehu juhendamisel ja õhtuti tulevad majja neli tublit muusikameest bändiproovi tegema.

Neljapäeva õhtuti saab kokku segarahvatantsurühm, juhendajaks ikka särtsakas Maia Tõhk.

Uute ringidena alustavad teisipäeviti kella neljast rütmipillide ring noortele, keda juhendab Jarmo Moilanen, ja reedeti kell 19 näitering, juhendaja Anneli Kaljuste.

Kolmel päeval nädalas (T, K, N) on kella 9-st avatud Valjala tööpada, kus saab Malle Raamatu juhendamisel käsitööd teha.

Sakla seltsimajas saavad kolmapäeva-õhtuti Ulvi Pöldema juhendamisel kokku eakamad naisrahvatantsijad. Reedeti toimub käsitööring, juhendajaks Malle Kreis. Kord kuus reedeti tulevad kokku saskuhuvilised.

Tõnija klubis kogunevad kolmapäeviti line-tantsijad, juhendajaks Helle Peet.

Huvi korral ja lisainfo saamiseks võta ühendust tel 45 49 599 või 58 866 736.

Kuhu areneb Saaremaa turism?

Ajalooliselt on reisimine olnud luksuses, mis oli kättesaadav ainult jõukamatele. Sajanditega oluliselt lihtsamaks ja odavamaks muutunud reisimine on viinud turismisektori õitsenguni.

Selle hooaegne kasv ja areng ei ole mööda läinud ka Eestist ja Saaremaast. Hobukaarikud ja uisk on asendunud mugavate autode ja kiirete parvlaevadega. Paarikümne mudavanniga linnakesest on kujunenud sadade hoolitsuste ja kaheksa spaahotelliga heaolukuurort. Paarist kõrtsist ja ühest restoranist on saanud pikk nimekiri söögikohtasid, millest mitmed on teada-tuntud üle Eesti. Mõne kämpingu ja külalistemaja asemel on nüüd valida rohkem kui kolmesaja majutusasutuse vahel, mille hulgas on nii viietärnihotell kui ka elamusmajutus tuulik. Jah, turism Saaremaal on kõvasti arenenud. Aga kuhu edasi?

Paari järgmise aastakümne jooksul muutub turisti profiil märgatavalt, kuna arenguriikide

elanike sissetulekute ja hariduse tase on jõudsalt tõusmas ning rahvastik kiiresti vananemas. Selle tulemusel ei muutu ainult viis, kuidas inimesed reisivad, vaid olulisel määral ka turistide vajadused ja ootused.

Kiirelt sihtkohta

Lennutransport on muutnud inimeste liikumise maailma eri nurkadesse lihtsamaks kui kunagi varem. Kui lisada, et inimesed hindavad väga oma vaba aega ja eelistavad seda veeta sihtpunktis, mitte sinna sõites, on korralike lennuühenduste tähtsus hästtõimivale turismisihtkohale tulevikus järjest olulisem.

Reisimine ei kujuta endast enam vaid teenuste ostu-müügi-tehingut – lennukipileteid, hotellitube, ekskursioone. Moodsad reisijad otsivad ja sageli lausa nõuavad elamusi, mis haakuvad nendega emotsionaalsel ja isiklikul tasandil. Seega eelistatakse ehedaid ja personaalseid kogemusi. "Kõik hinnas"-pakettrei-

de müümine muutub keeruliseks, sest reisijad tahavad kogeda erilisi elamusi, mida kõigile ei pakuta. Lisaks muutuvad järjest olulisemaks lood. Turismiettevõtjad peavad olema jutuvestjad, kes loovad emotsioone ja mälestusi.

Uue generatsiooni reisijatega muutub järjest aktuaalsemaks ka kestliku turismi teema. Uus põlvkond jälgib ressurside säästliku kasutamist igas reisi etapis. Sildekesest hotelli vannitoas ("Säästad keskkonda vannilina taaskasutades") enam ei piisa. Aina enam hakatakse jälgima päikesenergia kasutamist, kohalikesse projektidesse ja heategevusse panustamist.

Nutivaba ahvatlus

Tänapäeva reisijad valivad hotelle tasuta WiFi järgi ja tahavad olla igal pool ja igal ajal maailmaga ühenduses. Aga kõigil neil Instagrami päikeseloojangupiltidel on oma hind. Ikka kipub pilk minema ka töö e-kirjadele ja kogu sotsiaalmeedia voog kurnab. Rei-

sijad hindavad järjest enam nutivaba puhkust ja hinnatud hotellid on hakanud rõhutama interneti või telefonisignaali puudumist.

Kas kõike seda arvesse võttes on Saaremaal tulevikus potentsiaali olla edukas turismisihtkoht?

Lennuväli on Kuressaares olemas ja maailma eri paigust siia lendamine ei ole takistus. Kuna meie turismisektorist moodustavad suure osa väikeettevõtted (kelle kliendimahud on piiratud), siis on kliendile personaalse teeninduse pakkumine nende puhul elementaarne. Saaremaal on Euroopa keskpunkt, Ultima Thule legend ja kõige rohkem päikesepaistat Eestis – see annab meeldejäätavate lugude jutustamiseks piisavalt ainet. Tundub, et mängides oma kaarte õigesti, on Saaremaal üsna head šansid eduka tuleviku turismimaastikul.

Kristina Mägi

MTÜ Visit Saaremaa turismispetsialist

Kuressaare Kaasav Eelarve 2018

TEE OMA ETTE-PANEK

17. SEPTEMBER – 14. OKTOOBER
JA HÄÄLETA 5.–18. NOVEMBER

www.saaremaaavald.ee/kaasav-eelarve

Kaasav eelarve ootab jätkuvalt ettepanekuid

14. oktoobril on viimane võimalus esitada oma ettepanek, mille tarvis tänavu Kuressaare kaasava eelarve raha kasutada. Ettepaneku suurusjärgus 1000–25 000 eurot saab esitada veebikeskkonnas VOLIS aadressil www.saaremaaavald.ee/kaasav-eelarve või tuua paberil vallavalitsuse infolauda (Lossi 1, Kuressaare). "Kaasava eelarvega on võimalik ellu viia elanikele oluliste objektide rajamist või tegevuste toetamist," selgitas abivallavanem Marili Niits. "Iga idee on oodatud, julgustan kõiki oma ettepanekuid tegema, siis on kuressaarlastel hea võimalus kaasa mõelda ja valikuid teha, mille poolt hääletada." Ettepanekuid saab esitada 14. oktoobri südaööni. Sellele järgneval kolmel nädalal saab neid täpsustada ning 5.–18. novembril toimuva rahvahääletuse tulemusena selgub, milliste ettepanekute elluviimiseks raha kasutatakse.

25.10 kl 19 Vincent Courtois trio (Prantsusmaa)

Kuressaare Kultuurikeskuses
Piletid PILETILEVIS Kultuurikeskuse kassas ja tund enne algust kohapeal
Pilet: 6€ / 8€

Toetajad:

Kuressaare Ida-Niidu Lasteaias alustab kolmapäeval, 10. oktoobril kell 11.00–11.30 **KODUSTE LASTE LAULU- JA MÄNGURING** Ootame lapsi vanuses 1-2 aastat. Info õpetaja Piret Tomsonilt. piret.tomson@mail.ee

Neljapäeval, 4. oktoobril kl 19 Valjala rahvamajas Tariitu tubateatri etendus, H. Raudsepp / V. Uibo "Põrunud aru õnnistus".
Lavastaja Väino Uibo.
Osades: Toivo Prostant, Kai Prostant, Marko Vakraõm, Harald Tõru, Aili Salong. Heli ja valgus Rein Rand.
Pilet 5 €.

LIIKUDES TERVEMAKS 2018 JÄRGMISED ETAPID:

11. oktoobril kell 20.30–22.30
KURESSAARE ÖORIENTEERUMINE
Start Staadioni tn. parklast

14. oktoobril kell 14.00
KURESSAARE RATTARING
Kuressaare kergliiklusteed
Start Kuressaare linnastaadioni juurest

WWW.SAAREMAASPORTIKOOL.EE

VIINAKUU PÄEVAKESKUSES

Neljapäeval, 4. oktoobril kell 13.30 kohtumine Kaja Kallasega. Saaremaa valla elanikud on oodatud!

Kolmapäeval, 10. oktoobril kell 13 tervisenõuandeid teemal "Hingamisteede haigused ja liigeste kulumisega seotud probleemid" jagab dr Saima Tišler.

Reedel, 12. oktoobril kell 13.30 laulame koos Mariniga tuntud laule.

Kolmapäeval, 17. oktoobril kell 13 kõneleb teemal "Mesilased, mesilaste pidamine ja nende toodang" kauaaegne hobimesinik Ants Kangur.

Reedel, 19. oktoobril kell 13 filmipärastlõuna.

Reedel, 26. oktoobril kell 13.30 laulame koos Mariniga tuntud laule.

Teisipäeval, 30. oktoobril kell 13.30 luulepärandlõuna (iga kuu viimasel teisipäeval). Võta kaasa oma lemmikluuletus ja loe seda ka teistele.

Viinakuul esitleb päevakeskuses oma töid hobikunstnik **Leili Poopuu**.

Päevakeskusesse oodatakse osalema järgmistes ringides: sasku, foting, mälumäng, arvutiõpe algajatele, kunstiring, siidimaal, gobelään, viltimine, kangastelgedel kudumine, käsitööring, lauluring, tervisevõimlemine, jooga, köhutants, line-tants, inglise keel algajatele. Ringide kohta saab lisainfot tel 51 45 072 (sotsiaaltöötaja Janne Mets).

KURESSAARE PÄEVAKESKUSE SAUN

Saun naistele
E kl 9–16.30
N kl 9–16.30

Saun meestele
T kl 9–16.30
R kl 9–16.30

Peresau K kl 9–16.30

TOITLUSTAMINE

Kuressaare päevakeskuses saab lõunatada ja maitsvaid koduseid roogasid kaasa osta igal tööpäeval kl 11.30–15.

Muude pakutavate teenuste ja hinnakirjaga saab tutvuda Kuressaare Hoolekande veebilehel.

KÖÖGI ERI

REHEMÄE KESKUSES

PIKK 61, 93815 KURESSAARE

Tellides kööginõuabli Rehemäe mööbli poest enne 31. oktoobrit, saad mööbli

25%

soodsamalt

(ootaeg 4-6 nädalat)

JULIA 240 cm (Julia, sonoma) tavahind 294 €

221 €

KENIA 240 cm (valge/wenge, wenge/wenge) tavahind 326 €

245 €

PERL 260 cm (valge, hall, roheline) tavahind 487 €

365 €

kinema

Garažiuste müük, paigaldus ning hooldus

kinema.eu Kontakt: info@kinema.eu, tasuta lühinumber 12160

DOMUS KINNISVARA

Usaldus, mis kestab
www.domuskinnisvara.ee/saaremaa

Jüri Aljas | Konsultant
+372 517 5751
jury.aljas@domuskinnisvara.ee

Marju Löbus | Kutseline hindaja / Konsultant
+372 518 8954
marju.lobus@domuskinnisvara.ee

Sirli Loik | Konsultant
+372 53 083 138
sirli.loik@domuskinnisvara.ee

Leiad meid Kauba tn 5, Kuressaare